

Ruotu #35	Wähäpyylehto Taluskylä/Alavieska
------------------	---

Sotilastorppa sijaitsi Alavieskan Taluskylässä kylän yhteismaalla 22,5 km rantatieltä. Vuonna 1733 ruodun muodostivat talot:

#2	Tolonen Jacob Pehrss	Taluskylä
#3	Talus Pehr Markiss	Taluskylä
#4	Talus Matts Olofss	Taluskylä
#13	Krapula Olof Sigfridss	Taluskylä
#16	Talus Pehr <i>Minfentziss</i>	Taluskylä

Vuoden 1752 katselmuksessa todettiin, että tupa tuli nostaa kivijalalle ja kunnostaa asumiskuntoon. Myös aitta piti nostaa maasta ja kattaa. Oven eteen piti laittaa portaat. Sotilaan piti kunnostaa aitan ovi, saranat, lukko ja avain. Navetan kaksi alinta hirsikertaa piti kengittää ja oveen tuli laittaa saranat. Ladon katto ja lattia piti uusia ja oveen piti laittaa saranat. Sotilas oli käyttänyt latoa tallina ja tehnyt ladon seinään lantaluukun, minkä alta kaksi alinta hirttä olivat lahonneet, joten lato piti myös nostaa kunnan nurkkakiville. Torpalla oli yhteinen kaivo torpan #34 kanssa, mutta se piti kunnostaa. Peltomaata torpalla oli lähes 6 kapanalaa yli määrälän, minkä ruotu antoi veloituksetta torpan käyttöön. Aidat ja ojat olivat kunnossa, mutta sotilaan piti kunnostaa reilut 30 metriä laskuojaa. Ruotu oli antanut sotilaille sekä rukiin että ohran siemeniä. Niittyä torpan käytössä oli niukalti, minkä takia Tälänen ja Krapula aikoivat raivata lisää niittyä.

Vuoden 1779 katselmuksessa tupa piti uusia ja lato kattaa. Johan Kravun niittypalsta piti kunnostaa raivaamalla.

Vuoden 1782 katselmuksessa todettiin, että tupa piti uusia kahden vuoden kuluessa. Vanhasta tuvasta tuli tehdä riihi tämän ja ruodun #34 tarpeisiin.

Vuoden 1791 katselmuksessa tupa oli hyvässä kunnossa. Lato tuli nostaa ja sen lattia piti uusia. Pellot olivat kunnossa, mutta aidat ja ojat tuli kunnostaa. Matts Tälänen ja Krapu aikoivat laajentaa niittypalstojaan.

Johan Nilss Mård

1734–1737

Johan on syntynyt Ruotsin Wästerbottenissa noin vuonna 1705. Hänet otettiin sotilaaksi vuonna 1727 entisen Pyhäjoen komppanian numerolle #130, mistä hänet siirrettiin tähän ruotuun vuonna 1734. Hänet erotettiin palveluksesta pääkatselmuksessa 8.7.1737 juopottelun takia.

Kirkonkirjoissa ei tietoja.

Anneli Santtila¹ kirjoittaa, miten ”Niilo Jaakonp Alatalo joutui pahaan tappeluun 1735-vuoden pääsiäislauantaina iltapuolella. Sotilas Jubo Mårdh, tunnettu riitapukari, löi niin pabasti, että kuului mekastus ja avunhuuto naapuriin asti. Seppä Mikon Brita-vaimo kuuli piballa ollessaan huudot ja kiiruhti paikalle, mutta joutui itsekin vaikeasti paboinpidelyksi. Heikki Dunder, entinen sotilas, lähetti vaimonsa hoitamaa piestyä Britaa, joka ei jaksanut edes saunan lauteille, poti vammojaan sängyssä kuusi viikkoa eikä kyennyt käräjille. Mårdh tappeli lisää ensimmäisenä pääsiäispäivänä kirkon jälkeen Dunderin kanssa Pokelassa, viinaa oli sitä ennen juotu. Mårdhin väkivaltaisnuden saivat kokea useat muutkin, samoilla käräjillä 1735 mainittiin myös sotilas Tallroth, vaimo Anna Matintr, Jubo Tikkala, Matti Talus, Mikeko Vetenoja, Paavo Talus ja Niilo Mikkola. Jubo Mårdh ei voinut kieltää, etteikö olisi hyökännyt ruotuisäntänsä Matti Taluksen kimppeun vielä heinäkuun 27. päivänä jaakonmessun jälkeen.”

Johan Kanterman 1738–1760

Johan on syntynyt Pohjanmaalla noin vuonna 1719–20. Hänet otettiin sotilaaksi 28.12.1738. Tuolloin hänen sotilasasuunsa kuului vanhan mallinen hattu, sukat, liivi ja kengänsoljet. Ilmeisesti hän osallistui Hattujen sotaan vuosina 1741–42 ja rykmentin Ruotsin-retkelle talvella 1743–44. Hän oli linnoitustöissä Helsingissä vuosina 1748–51; ainakin vuonna 1749 Siltavuoren linnoituksella ja Helsingin veistämöllä sekä vuonna 1751 Suomenlinnan Kustaanmiekalla. Hän osallistui Pommerin sotaan vuosina 1757–60, missä hän jäi preussilaisten vangiksi 12.4.1759 Penemünden linnoituksella. Hän pääsi itse vapautumaan vankeudesta ja palasi takaisin rykmenttiin 25.8.1759. Hän sai eron palveluksesta 21.11.1760 Pommerissa. Hänelle myönnettiin 2.10.1761 ja uudelleen 5.5.1766 sotilashuonerahastosta eläke, jonka suuruus oli vuoden 1779 eläkeluettelon mukaan 5 rii-kintaaleria. Vadstenan sotilashuoneen luettelon mukaan hän kuoli vuonna 1788.

Johan Kanterman/Canterman s.~.1718 *Kuopio*, k.30.1.1788 Reisjärvi, kuulutettu avioon vuonna 1740 Kalajoki², vaimo **Margetha Mattsdr** s.~.1723, k.12.1.1790 Reisjärvi. Vanhoilla päivillään he muuttivat Reisjärvelle poikansa Johanin luo.

Lapset:

Johan s.15.3.1746, kastettu 25.3.1746 Alavieska, k.5.9.1748 Alavieska,

Mathias s.25.7.1750 Alavieska, k.~.1790 Reisjärvi,

Erich s.21.3.1753 Alavieska,

Johannes s.4.11.1761 Alavieska (RK/Reisjärvi: s.4.1.1761), myöh. sotilas #149 Johan **Siöberg** (katso).

Michel Kanterman 1761–1763

Michel on syntynyt Pohjanmaalla noin vuonna 1735. Hänet otettiin sotilaaksi Pommerin sodan aikana 26.3.1761. Hän kuoli Helsingissä 30.11.1763 ollessaan linnoitustöissä Suomenlinnassa.

Mickel Hendrichss Kanterman/Canterman, ent. **Forsten**, s.25.8.1734 Alavieska (vanh. sotilas #32 **Forsteen Hendrich** ja **Brita Nielsdr** (/ *Michelsdr*)), vihitty 24.3.1761 Alavieska **Walborg Olofsdr Cäutonen** s.2.5.1741 Alavieska (vanh. **Käutoinen Olof Mattss** ja **Walborg Pehrsdr** s.~.1710, k.24.4.1763 Alavieska). Mickel oli vihittäessä varamies. Mahdollisesti Walborg vihitty 2.avioonsa 27.12.1767 Alavieska leski **Anders Erikss Suomala** s.~.1734, k.18.3.1805 Kalajoki.

Lapset:

Henricus s.31.8.1761 Alavieska, k.21.2.1764 Alavieska,

Brita s.15.7.1763 Alavieska.

Henric Signal 1768–1789

Henric on syntynyt Pohjanmaalla noin vuonna 1747. Hän oli 176 cm pitkä. Hänet otettiin sotilaaksi 27.2.1768. Hän osallistui Kustaa III:n sotaan vuosina 1788–89 palvelen kesän 1788 saaristolaiivastossa. Hän kuoli 8.4.1789 (tai 12.4.1790) Ruskalan kenttäsaaralassa.

Henric Henricss Signal, ent. **Suomela**, s.15.1.1747 Merijärvi/Pyhäjoki, k.8.4.1790 Ruskalan kenttäsaaralassa (vanh. **Suomela Henric Josephss** s.~.3.1718 ja **Margeta Matsdr** s.~.6.1719), vihitty 2.11.1768 Kalajoki **Anna Jacobsdr Undinen** s.23.11.1745 Kalajoki, k.6.5.1805 Merijärvi (vanh. **Undinen Jacob Sigfridss** s.21.1.1708, k.21.1.1708 Kalajoki ja **Lisa Gustavsdr** s.~.1714, k.15.7.1804 Kalajoki). Henric tuli Kalajoelle jo 13.5.1765. Anna vihitty 2.avioon 29.5.1791 Merijärvi leski **Johan Michelss Yliponnikas**, ent. **Danskala**, s.6.9.1728 Pyhäjoki (vanh. **Danskala Mickell Mattss** ja **Beata Johansdr** s.17.1.1702).

Heikki on mainittu appensa Jakob Sigfredinp Untisen perukirjassa, missä perillisinä ovat vaimo Liisa Kustaantr sekä lapset Sigfred, Juho, Jacob, Tuomas, Kustaa, Brita + puoliso talollinen Juho Ojala, Liisa + puoliso Mikko Suihkonen ja Anna + puoliso sotilas Heikki Signal.³

Johan Enterberg

1790–?

Johan on syntynyt Pohjanmaalla noin vuonna 1764. Hän oli 173 cm pitkä. Hänet otettiin sotilaaksi 6.3.1790 ruotuun #10, mutta siirrettiin heti tähän ruotuun. Kesän 1793 hän oli linnoitustöissä Hangoniemessä ja hän jäi työmaalle myös talveksi. Myös kesän 1795 hän oli komennuksella Hangossa. Hänet tuomittiin 18.2.1801 kihlakunnanoikeudessa taskuvarkaudesta, rangaistuksena 40 paria raippoja. Ilmeisesti hänet siirrettiin heti tämän jälkeen ruotuun #34.

Johan Pehrss Enterberg, ent. **Hietala/Limingoja**, s.2.11.1764 Pyhäjoki (vanh. **Limingoja**, myöh. Alavieskan **Hietala, Pehr Nielss** s.24.2.1731 ja **Maria Mattsdr** s.18.12.1733), vihitty 16.11.1786 Alavieska **Maria Pählsdr Talus** s.13.4.1753 Alavieska, k.1.3.1808 Alavieska (vanh. **Talus/Hångala Pähl Pählss** s.30.1.1711, k.14.12.1798 Alavieska ja **Brita Mårtensdr** s.18.8.1724, k.10.2.1809 Alavieska). Johanin ehtoollismerkinnät päättyvät vuonna 1791, muu perhe on kirjattu torppaan ainakin vuoteen 1810 asti.

Johan oli varastanut rahaa talollinen Eric Savimäen taskusta, mitä käsiteltiin vuonna 1800 Kala-joen välikäräjillä ja Vaasan hovioikeudessa.^{4,5}

Lapset:

Matts s.31.8.1787 Alavieska (Hjetala), merkitty palkolliseksi Ylivieskassa vuosina 1803–04,

Maria s.27.9.1790 Alavieska,

Johannes s.29.12.1792 Alavieska, k.19.5.1794 Alavieska,

Pehr s.16.10.1795 Alavieska, vihitty 12.11.1819 Ylivieska **Anna Stina Ericssdr Njemelä l. Järvelä** s.6.7.1793 Ylivieska (vanh. **Niemelä Eric Pehrss** s.31.5.1745 Ylivieska ja **Carin Bertilsdr Kippola** s.11.12.1747 Ylivieska). Pehr on merkitty vuoden 1810 henkikirjassa irtolaiseksi. Annan kanssa he asuivat Ylivieskan Järvelässä vuoteen 1834 asti, minkä jälkeen he olivat itsellisinä Ylivieskassa.

Lapset:

Karin s.3.2.1820 Ylivieska,

Johannes s.25.5.1822 Ylivieska,

Anna s.14.1.1826 Ylivieska.

Michel Henricss Berg

1802–1809

Michel, ent. **Bengtilä**, on syntynyt Pohjanmaalla noin vuonna 1759. Hän oli 165 cm pitkä. Hänet otettiin 8.6.1791 sotilaaksi ruotuun #34, mistä hänet siirrettiin tähän ruotuun vuoden 1796 jälkeen. Tässä ruodussa hänet mainitaan ensimmäisen kerran vuoden 1802 pääkatselmuksessa. Hän osallistui Suomen sotaan vuosina 1808–09. Palkkarästituettelon mukaan hän oli sodan loppuvaiheessa Laivaniemen sairaalassa Torniossa. Häneltä jäi palkka (1 riikintaaleri 42 killinkiä) saamatta joulukuun 1808 ja helmikuun 1809 väliseltä ajalta. Hänelle myönnettiin 27.9.1819 sotilashuonerahastosta 3.luokan, eli 6 ruplan ja 66³/₄ kopeekan, eläke, jota hän nautti vuoteen 1830 asti. Tuolloin hänelle myönnettiin myös 3 ruplan 33¹/₄ kopeekan hautausavustus.

Katso ruotu #34.

Viitteet

---

¹ Santtila 2002, s.83/KA Pohjois-Pohjanmaa KO a 52:299 käräjät 1735 (J. Vainion suom.)

² Sarkkinen 2/2002, s.69

³ OMA, Salon tuomiokunta: signum 152, sivu 416/8.12.1768

⁴ OMA, Oulun lääninkanslian arkisto: Ea4:22, Nro 55/saapunut 14.10.1800

⁵ OMA, Oulun lääninkanslian arkisto: Ea4:22, Nro 64/saapunut 3.12.1800